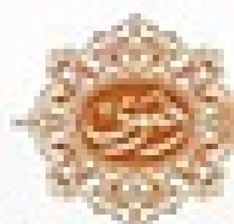






لعن چرا؟

صالح قنادی

بسم الله الرحمن الرحیم

رهنما ۱۸ (لعن و سلام)

نویسنده:

صالح قنادی

ناشر چاپی:

انتشارات آستان قدس رضوی - به نشر

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

رهنما ۱۸ (لعن و سلام)

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور:لعن و سلام/ گردآورنده معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی .

نویسنده : صالح قنادی

مشخصات نشر:مشهد: انتشارات قدس رضوی، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری:۳۰ ص.؛ ۱۱× ۱۴ س م.

شابک:۹۷۸-۶۰۰-۶۵۴۳-۹۸-۷

وضعیت فهرست نویسی:فیپا

یادداشت:کتابنامه .

موضوع:دعا و نفرین

موضوع:دعا و نفرین در قرآن

شناسه افزوده:موسسه انتشاراتی قدس رضوی

شناسه افزوده:موسسه انتشاراتی قدس رضوی. معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی

رده بندی کنگره:BP۲۵۱/۶/ل۶ ۱۳۹۱

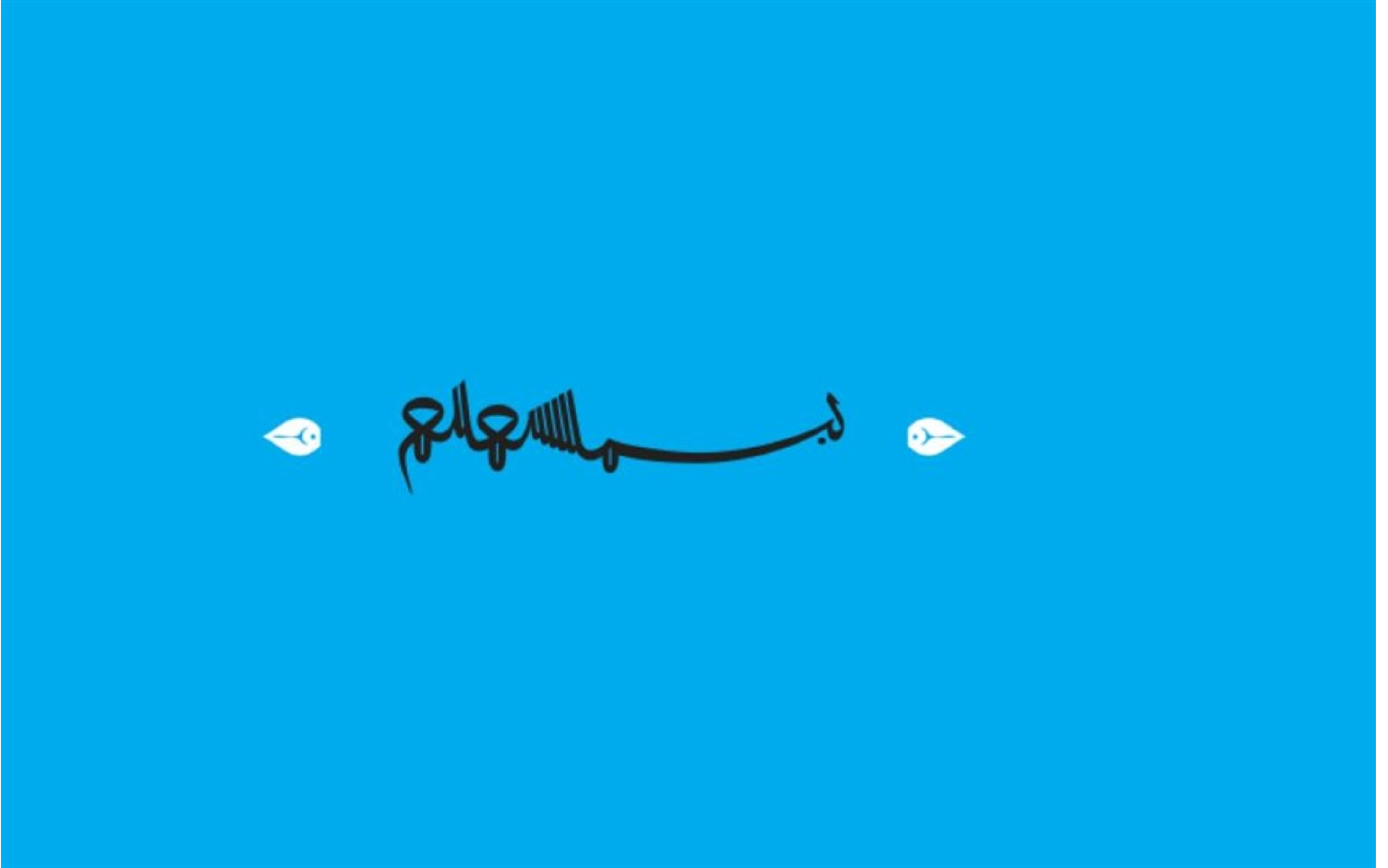
رده بندی دیویی:۲۹۷/۶۳۴

شماره کتابشناسی ملی:۲۸۷۰۵۴۶

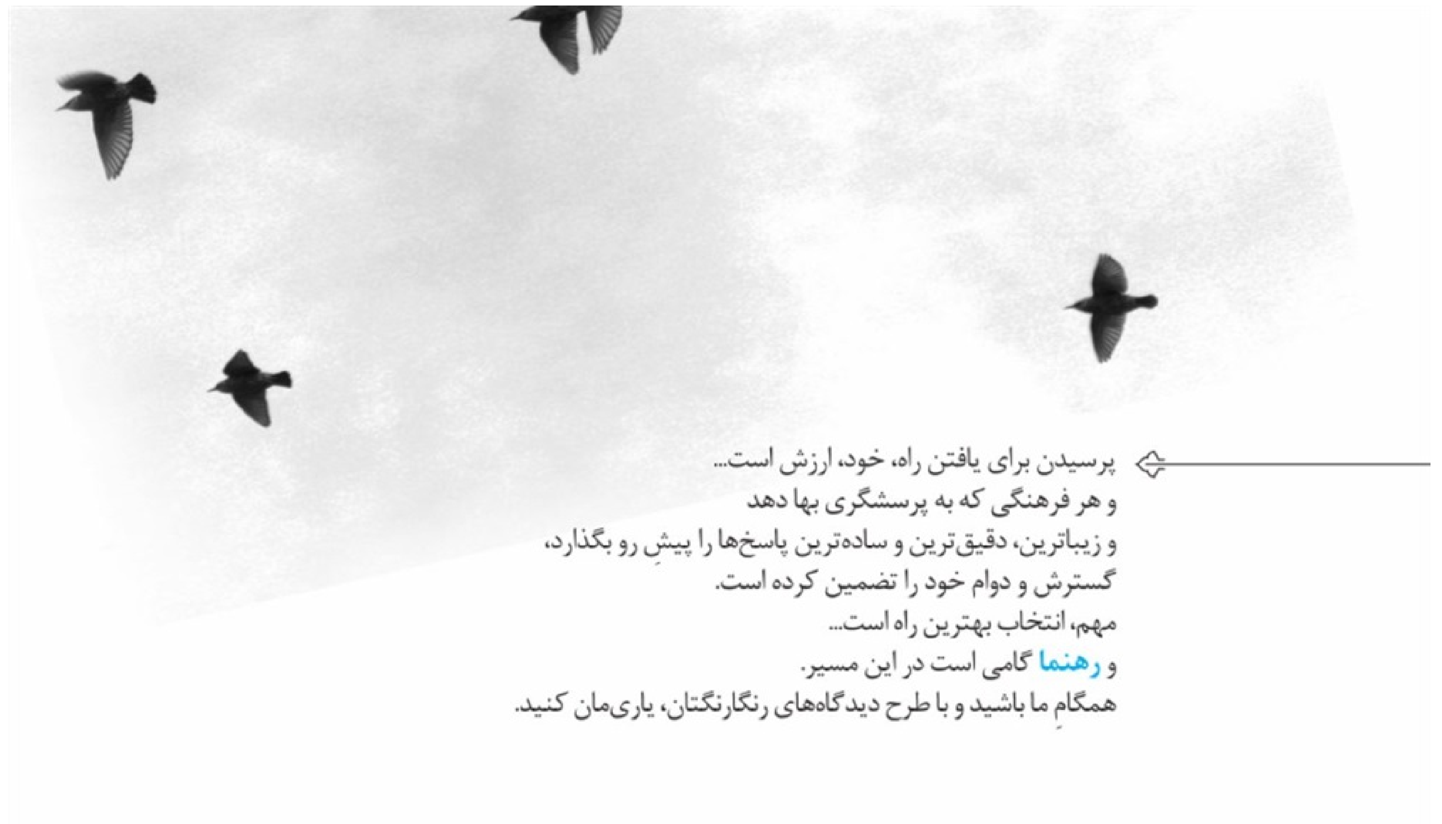
ص:۱

اشاره

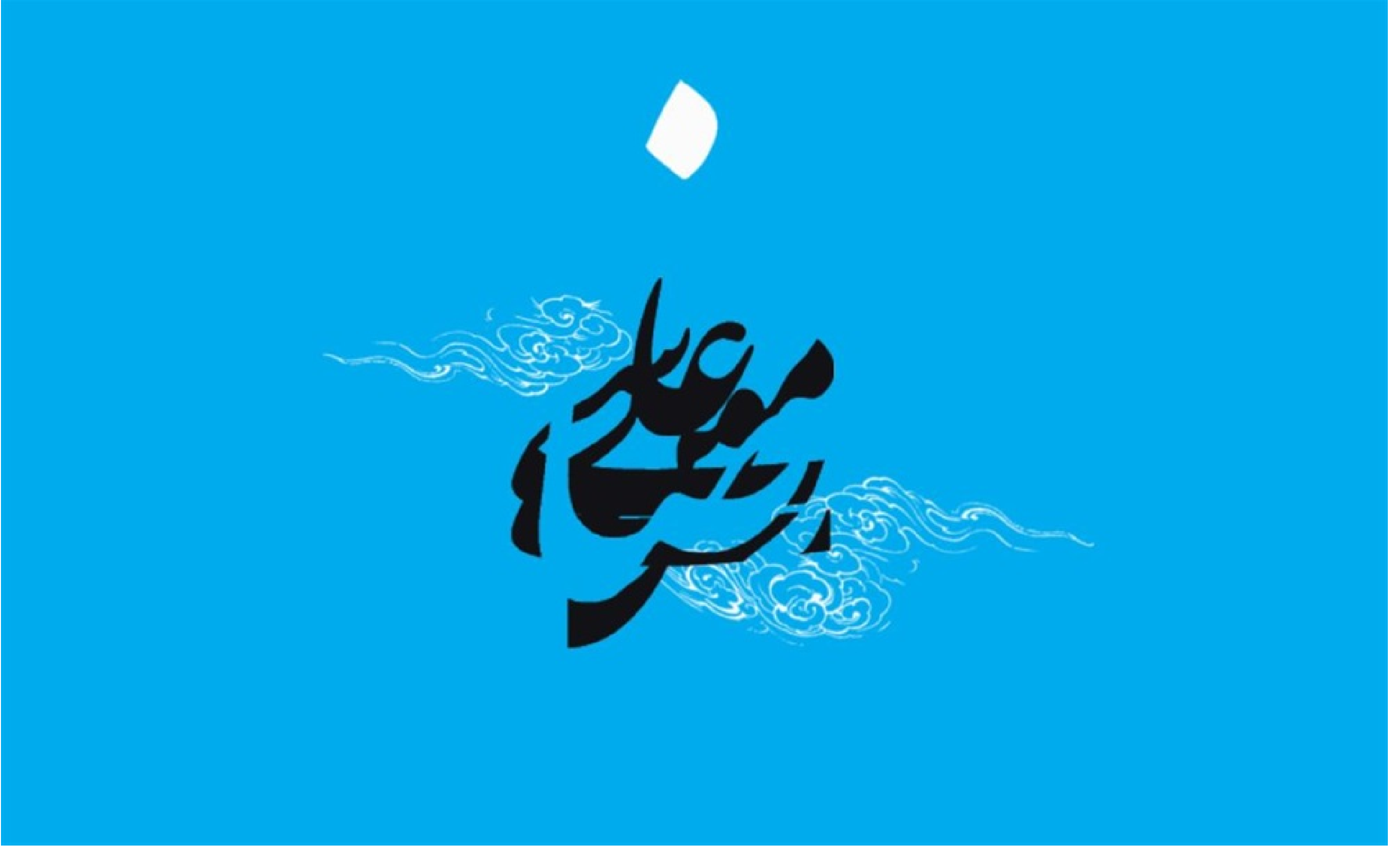
تصویر



ص:۲


پرسیدن برای یافتن راه، خود، ارزش است...
و هر فرهنگی که به پرسشگری بها دهد
و زیباترین، دقیق‌ترین و ساده‌ترین پاسخ‌ها را پیشِ رو بگذارد،
گسترش و دوام خود را تضمین کرده است.
مهم، انتخاب بهترین راه است...
و رهنما گامی است در این مسیر.
همگامِ ما باشید و با طرح دیدگاه‌های رنگارنگتان، یاری‌مان کنید.

تصویر



ص:۴

لَعن چرا؟

انگیزهٔ فراهم آمدن نوشتهٔ پیشِ رو پاسخ به پرسش های زیر بود:

۱. چرا در زیارت عاشورا برخی را با نام، لعن می کنیم؟

۲. لعن و دشنام و سب چه تفاوتی با هم دارند؟

۳. چرا بنی امیه مستوجب لعن مؤمنان اند؟

۴. چه کسی لعن امام علی را پایه گذاشت و روا شمرد؟

تصویر



اشاره

چند هفته پیش، برای اردویی دانشجویی از چند استان، دعوت شدم. بین پرسش ها، یکی از دانشجویان پرسید: «چرا زیارت عاشورا میخوانیم و لعن می کنیم؟» یکث دفعه، سکوتی بر جلسه حاکم شد؛ چون تعدادی از دانشجویان اهل سنّت نیز حضور داشتند. در پاسخ به آنان گفتم: «اصلِ لعن در قرآن آنجایی وجود دارد که می خوانیم: «ان الذین یوذون الله و رسوله لعنهم الله فی الدنیا و الآخره و اعد لهم عذابا مهینا.» (= بی گمان خداونـد کسانی که به خـدا و پیامبر او آزار می رسانند، در دنیا و آخرت لعنت کرده و برایشان عذابی خفت آور آماده ساخته است.)»(۱) مهم آن است که معنای لعن را بدانیم و کسانی را مشـخص کنیم که سـزاوار لعن هسـتند. افزون براین، به چگونگی و کیفیت لعن نیز آشـنا باشیم تا علاوه بر اینکه به طور منطقی این

۱- احزاب ۵۷

کار را انجام دهیم، احساسات و عواطف دیگران را تحریک یا جریحه دار نکنیم.

واقعیت این است که بسیاری از اهل سنّت، به اهلبیت علاقه مندند و به امامان به عنوان فرزندان پیامبر احترام می گذارند. حتی بسیاری مواقع دیده شده است که از ترکمن صحرا و کردستان به زیارت امام رضا و حضرت معصومه آمده و علاوه بر نماز و زیارت، حاجت خود را نیز گرفته اند. اگر آنان به برخی صحابه احترام می گذارند، به عنوان صحابهٔ پیامبر و احترام به پیامبر است. اما اگر همین ها ببینند که برخی، مانند یزید، فرزندان پیامبر را کشته اند، ناراحت می شوند و بیزاری می جویند.

اینک، برای تحلیل و بررسی این موضوع، مطالبی را به طور مختصر مطرح میکنیم.

ص:۸

۱. معنای لعن

لعن در لغت، به معنای رانـدن و دورکردن اسـت(۱) و در اصـطلاح، به معنای دورشـدن از رحمت الهی و سـلب توفیق و گرفتارشـدن به عذاب الهی است.(۲)

۲. لعنت شدگان در قرآن

در قرآن کریم برخی از افراد و گروه ها مورد لعن الهی واقع شدهاند که موارد ذیل از این زمره اند.

- کتمان کنندگان حق(۳)

۱- راغب مفردات ص ۷۴۱

۲- راغب مفردات ص ۷۴۱

۳- جوادی آملی تفسیر تسنیم ج۵ ص ۴۶۱

تصویر



ص:۱۰

- کشندگان و قاتلان مؤمنان (۱)

- پیمان شکنان و مفسدان(۲)

- آزاردهندگان خداوند و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله(۳)

پیامبر اسلام از بسیاری از مشرکان و منافقان و حتی تازه مسلمانان بدخواه، اذیت و آزار دیدند و این آزارها به آن حضرت و خاندان و فرزندان ایشان، حتی پس از رحلت نیز ادامه یافت. اینک به چند نمونه اشاره می کنیم: قال رسول الله فاطمه بضعه منی یوذینی ما آذاها. (= فاطمه پارهٔ تن من است. مرا آزار داده است، آنچه او را بیازارد.(۴)) قال رسول الله من آذی

۱- بقره ۱۵۹

۲- نساء ۹۳

۳- احزاب ۵۷

۴- مسلِم، صحیح، ج۷، ص۱۴۱، باب فضائل فاطمه؛ بخاری، صحیح، ج۴، ص۲۱۰، باب مناقب قرابه الرسول؛ احمدبن حنبل، مسند، ج۴، ص۵؛ ترمذی، سنن، ج۵، ص۳۶۰.

علیًا فقد آذانی. (= هرکس علی را بیازارد، همانا مرا آزرده است.)(۱)

شدیـدترین آزارهـا و جنایات نیز در صـحنهٔ کربلا و در روز عاشورا به وقوع پیوست؛ به طوری که حقانیت و مظلومیت امام حسـین و خاندان پیامبر در گذر تاریخ به یادگار ماند و روسیاهی و پلیدی یزیدیان و لشکریان ابن زیاد، با گذشت تاریخ، بیش از پیش آشکار شد.

۳. چگونگی لعن

بایـد بـدانیم لعن، غیر از «سب» و دشـنام است؛ چنانکه در قرآن مجیـد میخوانیم:)ولاتسـبوا الـذین یدعون من دون الله فیسـبوا الله عدوا بغیر علم کذلک زینا لکل امه عملهم ثم الی ربهم مرجعهم فینبئهم بما

ص:۱۲

۱- احمدبن حنبل، مسند، ج۳، ص۴۸۳؛ ابن حبان، صحیح، ج۱۵، ص۳۶۵؛ حاکم نیشابوری، مستدرک، ج۳، ص۱۲۱؛ الاصابه، ج۴، ص۵۳۴؛ اسد الغابه، ج۴، ص۱۱۴.

کانوا یعملون.»(۱) (= آنان را که جز خدا را میخوانند، دشـنام مدهید که آنان از روی دشـمنی [و] به نادانی، خدا را دشنام خواهند داد. اینگونه برای هر امتی کردارشان را آراستیم. آنگاه بازگشت آنان به سوی پروردگارشان خواهـد بود و ایشان را از آنچه انجام می دادنـد، آگاه خواهد ساخت.)

همچنین، هنگـامی که در جنگ صـفّین، لشـکریان امام علی درمقابل دشـنام های لشـکریان معاویه، زبان به دشـنام آنان گشودنـد، آنان را از دشنام دادن منع کردند و گفتند: انی اکره لکم ان تکونوا سبابین... . (= من اکراه دارم شما دشنام دهنده باشید... .)(۲)

در ادعیه و زیـارات و روایـات معتبر شـیعی نیز از برخی چهره هـای سیاسـی مشـهور، هیچگـاه به نام، نفرین و لعنت نشـده است و حتی در نهج البلاغه، امام علی از آنان به نام، اعتراض و شکوِه نمی کنند؛ اگرچه معلوم است که اعتراض حضرت از چه کسانی است. حتی بسیار

۱- انعام ۱۰۸

۲- نهج البلاغه خطبه ۱۹۷

تلاش شده است تا معیار دوستی و دشمنی ارائه شود. رعایت این نکته، در حساسیت زدایی و حفظ اتحاد میان مسلمانان تأثیرگذار است؛ اگرچه باید معیارها و مفاهیم را بدون کاستی و انحراف ارائه داد تا نسل های آینده به عمق مظلومیت شیعه و هر آنچه بر امامان معصوم رفته است، آگاهی داشته باشند.

۴. چرایی لعن

لعنت در زبان قرآن، دوری از رحمت حضرت حق بوده که صفت فعل خداوند است و خواه در دنیا و خواه در آخرت، همان عذاب و عقوبت است. لعنت سایر لعنت کنندگان درخواست دوری از رحمت خداست. این کار اثری روانی در جامعهٔ انسانی دارد: موجب دوری و طرد شخص ملعون میشود و شخص ملعون را از نظر اجتماعی رسوا می سازد. پس، لعنت فقط نفرین و ابراز تنفر از بَدان نیست؛ بلکه اعتراضی است به هر آنچه ستمگری و کتمان حقیقت

محسوب میشود.

از روایات متعدد معلوم میشود که ماجرای لعن فرستادن و لعنت کردن، ریشه ای سیاسی اجتماعی دارد. در جوامع امروزی نیز شعار «مرگ بر...» که در مبارزات سیاسی اجتماعی علیه برخی داده میشود، موجب نفرت میشود و تأثیر روانی خاصی در جامعه دارد. اگر این اعلام نفرت را گروه های حق و جویای حقیقت سر دهند، موجب روشنفکری و بیداری و توجه دادن به ابعاد سیاسی اجتماعی دین میشود.

۵. خطر بنی امیه

واقعیت این است که امام علی و خاندان رسالت، با تمام ناسپاسی ها و مظلومیت هایی که تحمل کردند، برای حفظ وحدت مسلمانان، حریم ها را رعایت کردند؛ اما نسل ابوسفیان، آنجا که منافع و دنیاطلبی خود را در خطر می دیدند، هیچ گونه حریمی را رعایت نمی کردند.

ص:۱۵

تصویر



ص:۱۶

ازاین روست که حضرت امیرمؤمنان، علی، در نهج البلاغه دربارهٔ خطر بنی امیه هشدار داده و از ستمگری آنان علیه دین و مردم خبر می دهند(1): «آگاه باشید. همانا ترسناکترین فتنهها درنظر من، فتنهٔ بنیامیه بر شماست؛ فتنه ای کور و ظلمانی که سلطه اش همه جا را گرفته و بلای آن دامنگیر همهٔ نیکوکاران است. فتنه های بنی امیه، پیاپی، با چهرهای زشت و ترس آور و ظلمتی همانند تاریکی عصر جاهلیت بر شما فرود می آید.»(2)

پدیدارشدن حکومتی همچون بنی امیه، نتیجهٔ تصمیم گیریها و رفتارهای ناشایست حاکمان بعد از پیامبر اکرم است. ترویج ناصحیح اندیشه های دینی، نشر نامناسب و ناشایستهٔ فرهنگ قرآنی، مشغول کردن مردم به جنگ های غیرضروری، بسنده کردن به ظاهر قرآن و بازماندن از حقیقت و ژرفای آن، منع کتابت حدیث، جلوگیری از پُرسشگری و

۱- الاوان اخوف الفتن عندی علیکم فتنه بنی امیه فانها فتنه عمیاء مظلمه... .

۲- نهج البلاغه، ترجمهٔ دشتی، خطبهٔ۹۳، ص۱۲۳.

ایجاد فضای خفقان و وحشت در جامعه، خشونت ورزی و مقابلهٔ تند و خشن با مخالفان، تلاش برای حفظ حکومت و قدرت به هر نحو ممکن و ادعـای تلاش در راه حفظ دین برای عوام، خانه نشـین کردن علی که مبلّغ راستین اسـلام و یاور بی بـدیل پیامبر اکرم بودند و درنهایت، رشـد جهالت، خرافات، تعصبات و بالاخص دنیاگرایی، موجب شـد که مردم به حکومتیماننـد معاویه و یزید تن دهند و به فرمان آنان گردن نهند.

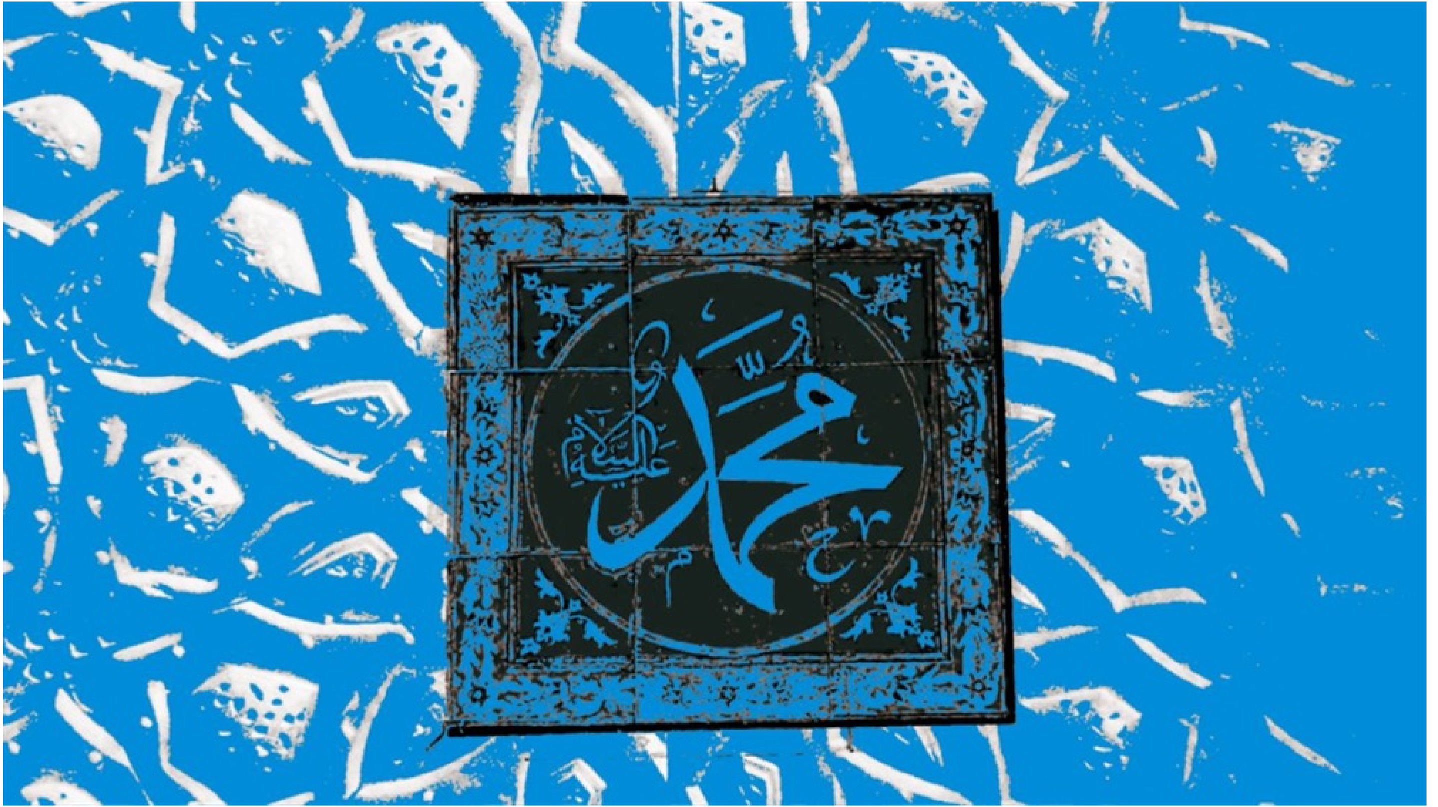
حریم شـکنی معاویه کار را به جایی رسانـد که حتی اعتراض فرزنـد خلیفـهٔ اول را برانگیخت؛ ولی او برای حفظ قـدرت و سـلطنت خود، حتی احترام خلفـا را رعـایت نکرد. هنگـامی که محمـدبن ابی بکر به حکومت منصوب شـد، نـامه ای به معـاویه نوشت و در آن، به بیان فضایل امام علی در جهـاد و حلم و سـبقت در اسـلام و... و نیز پلیـدی هـا و خباثت های معاویه پرداخت و در آن، معاویه را انت اللعین ابن اللعین خطاب کرد. وقتی این نامه به معاویه رسید، جوابی های نوشت که بخشی از آن چنین است:

«هان، ای پسر ابی بکر، اندیشهٔ خود بنمای و اندازه و قدر خویش بشناس... این پدر تو بود که مهار سلطنت مرا زمینه سازی و اساس ملک مرا تثبیت کرد. اگر آنچه با علی میکنیم درست است، پدرت اول اینکاره بود و اگر ستم و جور است، پدرت اصل آن بوده و ما به یاری او این کار را کرده ایم. هنگامی که پیامبر وفات کرد، پدر تو و فاروق اول عمر، اول کسانی بودند که حق وی را گرفتند و با او مخالفت کردند. آنگاه او را به بیعت خود دعوت کردند و چون او تعلل کرد، درصدد قتلش برآمدند. پس، تو یا ابتدا پدرت را عیبجویی کن، یا این حرفها را ترک کن.»(۱)

ص:۱۹

۱- ابن ابی الحدید، نهج البلاغه، ج۳، ص۱۸۹.

تصویر



ص:۲۰

۶. لعن کنندگان امام علی !!

مسلِم در کتاب صحیح تصریح می کند که معاویهبن ابوسفیان به سعدابن ابی وقاص گفت: ما لک لا تسب ابا تراب؟ (= چرا ابوتراب را ناسزا نمی گویی؟)(۱) افزون براین، ده ها حدیث دیگر حاکی از آن است که معاویه سب و لعن به حضرت علی را پایه گذاری کرد. حریزبن عثمان حضرت علی را هم در صبحگاهان و هم در شامگاهان، هفتاد مرتبه لعن می کرد: انه کان یلعن علیا فی الصباح سبعین مره و فی العشاء سبعین مره.(۲) رفتار معاویه و یزید با بهترین صحابه پیامبر صلی الله علیه وآله و عزیزترین افراد نزد پیامبر صلی الله علیه و آله ، هیچگونه توجیهی ندارد. آنان حتی به دشنام و ناسزا اکتفا نکردند؛ بلکه به قتل و جنایت آلوده شدند. آیا تاکنون وهابیان به این رفتار زشت معاویه اعتراض کرده اند؟

اینک داوری کنید: خداوند متعال، کسانی را که فقط کتمان حق کردهاند، سزاوار لعنت

۱- مسلم صحیح حدیث ۲۴۰۴

۲- تهذیب التهذیب ج۲ ص ۲۰۷

دانسته است:)ان الذین یکتمون ما انزلنا من البینات و الهدی من بعد ما بیناه للناس فی الکتاب اولئک یلعنهم الله و یلعنهم اللاعنون.((= کسانی که نشانه های روشن و رهنمودی که فرو فرستاده ایم، بعد از آنکه آنرا برای مردم در کتاب توضیح دادهایم، نهفته می دارند، آنان را خدا لعنت میکنند و لعنت کنندگان لعنت شان می کنند.)(۱) آیا چنان افرادی که جامعهٔ بشری را از امامِ به حق محروم کرده اند، سزاوار لعن و نفرین در گذر تاریخ نیستند؟

البته، باید بدعت گذاران و قاتلان را از پیروان ناآگاه جدا دانست. ازطرفی، باید به دوستداران صحابهٔ راستین پیامبر احترام گذاشت و با سلام و سلامتی، با آنان زندگی مسالمت آمیزی داشت و هرچه بیشتر، از فضایل اهلبیت برای آنان گفت تا با حق و حقیقت، بیش ازپیش آشنا شوند.

۱- بقره ۱۵۹

تصویر



ص:۲۳

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ .ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه
۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی
۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...
۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...
۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com
۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...
۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی
۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...
۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)
۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)
۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:
۱.JAVA
۲.ANDROID
۳.EPUB
۴.CHM
۵.PDF
۶.HTML
۷.CHM
۸.GHB
و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :
۱.ANDROID
۲.IOS
۳.WINDOWS PHONE
۴.WINDOWS
به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .
درپایان :
از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول
وب سایت: www.ghbook.ir
ایمیل: Info@ghbook.ir
تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵
دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹